

**CENTRUL NAȚIONAL
DE EVALUARE
ȘI EXAMINARE**

**DIRECȚIA GENERALĂ
EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚARE
PE TOT PARCURSUL VIEȚII**

**MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI**

**CONCURSUL PENTRU OCUPAREA POSTURILOR
DIDACTICE/ CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINE SOCIO-UMANE:
SOCIOLOGIE**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru disciplina *Sociologie* se adresează absolvenților facultăților de profil și profesorilor care se prezintă la concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor vacante din învățământul preuniversitar. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin concursul la disciplina *Sociologie* pot predă în învățământul preuniversitar discipline socio-umane, în conformitate cu prevederile în vigoare.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția disciplinei *Sociologie*, precum și a metodicii disciplinei;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Fiind date particularitățile disciplinelor socio-umane și influența modelatoare puternică pe care acestea o exercită asupra formării și dezvoltării personalității elevului, precum și asupra întregului climat educațional al școlii, profesorul de discipline socio-umane trebuie să demonstreze că:

- înțelege conceptele centrale și metodele de investigație specifice disciplinelor pe care le predă;
- are capacitatea de a crea experiențe de învățare semnificative pentru elev;
- înțelege cum învață și cum se dezvoltă elevul și poate să ofere oportunități de învățare care sprijină dezvoltarea intelectuală și socială a acestuia;
- înțelege că elevii sunt diferiți din punctul de vedere al modului în care învață și poate să ofere oportunități instructiv-educative adaptate la diferențele individuale de învățare;
- înțelege procesele de integrare curriculară și folosește o varietate de strategii didactice care încurajează dezvoltarea gândirii critice a elevului, capacitatea de rezolvare a problemelor și performanțele lui în utilizarea noilor tehnologii;

- are capacitatea de a alege și utiliza cele mai bune metode ce vizează motivația și comportamentul pentru a crea un mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă, motivația intrinsecă și angajarea elevului în actul învățării, sprijinind astfel succesul școlar al acestuia;
- are capacitatea de a dezvolta activități didactice în cadrul Curriculumului la Decizia Școlii, activități curriculare și extracurriculare inter-, pluri- și transdisciplinare;
- dezvoltă cunoașterea și utilizarea unor variate strategii de comunicare eficientă pentru a sprijini curiozitatea, colaborarea și interacțiunea elevilor în activitatea de învățare;
- planifică activitatea de predare-învățare-evaluare pe baza competențelor curriculare, a cunoașterii proceselor predării-învățării-evaluării, a conținutului disciplinei, a abilităților elevilor și a diferențelor dintre elevi;
- înțelege și folosește o diversitate de strategii de evaluare pentru a aprecia și modifica activitățile didactice, asigurând continua dezvoltare intelectuală și socială a elevului;
- evaluează efectele opțiunilor și acțiunilor sale asupra elevilor, părinților, altor profesori și modifică aceste acțiuni atunci când este necesar;
- caută în mod activ oportunități pentru perfecționarea sa profesională continuă;
- contribuie la stabilirea unor relații pozitive cu colegii, familiile elevilor și cu organizații existente în comunitatea în care trăiește, în așa fel încât să stimuleze angajarea acestora în sprijinirea activităților școlii;
- înțelege necesitatea de a asista elevii în orientarea lor către carieră și de a integra educația pentru carieră în activitatea didactică;
- înțelege aspectele de ordin legislativ ale activității sale, respectiv, drepturile legale ale elevului și părinților, precum și propriile sale drepturi și responsabilități;
- înțelege criteriile de evaluare a activității sale și are capacitatea de a le integra în conceperea și realizarea activității didactice.

B. COMPETENȚE SPECIFICE PROFESORULUI DE DISCIPLINE SOCIO-UMANE

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinelor, anumite competențe specifice profesorului de discipline socio-umane, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- cunoașterea conținuturilor științifice ale disciplinelor, cunoștințe de metodică disciplinelor;

- cunoașterea și utilizarea principalelor documente școlare reglatoare: planuri-cadru, programe școlare, programe pentru examene naționale;
- capacitatea de a construi demersuri didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi;
- capacitatea de proiectare și realizare a dezvoltărilor curriculare intra- și interdisciplinare;
- capacitatea de proiectare și realizare a evaluării competențelor dobândite de elevi;
- capacitatea de a adecva demersurile didactice la particularitățile de vârstă ale colectivului de elevi;
- capacitatea de a construi un climat educativ stimulat și eficient.

C. TEMATICA PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE SOCIOLOGIE

I. SOCIOLOGIA CA ȘTIINȚĂ

1. Obiectul și temele majore ale sociologiei
2. Relația sociologiei cu alte domenii ale cunoașterii
3. Sociologia generală și sociologiile de ramură
4. Apariția și evoluția sociologiei. Sociologia românească

II. CERCETAREA SOCIOLOGICĂ A VIEȚII SOCIALE

1. Cunoașterea la nivelul simțului comun și cunoașterea științifică a vieții sociale
2. Cercetări teoretice și cercetări empirice în sociologie
3. Etapele cercetării sociologice
4. Metode și tehnici de cercetare sociologică: observația, experimentul, ancheta, analiza de conținut; monografia
5. Analiza statistică a datelor: distribuții de frecvență, indicatori ai caracteristicilor cantitative, asocierea, corelația, procedee de eșantionare

III. INDIVID SI SOCIETATE

1. Personalitatea socială
2. Grupuri sociale
3. Organizații sociale. Tipuri, structuri și configurații organizaționale. Conflicte organizaționale. Birocrația
4. Comunități umane teritoriale: comunitățile rurale și urbane

IV. SOCIALIZARE, EDUCAȚIE ȘI COMUNICARE

1. Procesul socializării: mecanisme ale socializării, tipuri de socializare, dezvoltarea morală a personalității prin socializare, agenți și instanțe socializante
2. Educația: funcțiile școlii, egalitatea de șansă școlară, școala și mobilitatea socială, sistemul de învățământ în România, viitorul educației
3. Conceptul de comunicare. Formele comunicării
4. Mass-media

V. POPULAȚIE ȘI SOCIETATE. CALITATEA VIEȚII

1. Fenomene demografice: natalitatea, mortalitatea, nupțialitatea, divorțialitatea
2. Structura populației pe vârste și sexe. Îmbătrânirea demografică
3. Inegalitățile sociale. Sărăcia
4. Problema poluării mediului ambiant. Nivel de viață. Mod de viață. Stil de viață. Indicatori ai calității vieții

VI. STRUCTURĂ, STRATIFICARE, MOBILITATE ȘI SCHIMBARE SOCIALĂ

1. Sistemul rol social - status social
2. Stratificare socială
3. Mobilitate socială. Mobilitatea teritorială: migrația și navetismul
4. Conflicte sociale. Forme de acțiune colectivă. Schimbarea socială și rezistența la schimbare

VII. ANOMIE, DEVIANȚĂ ȘI CONTROL SOCIAL

1. Fenomene anomice: explicații și cauze. Corupția. Sinuciderea. Delincvența. Fenomenul copiilor străzii
2. Studiul comportamentului deviant. Devianță și delict
3. Ordine și control social

VIII. FAMILIA, CĂSĂTORIA ȘI VIAȚA PERSONALĂ

1. Conceptul de familie. Tipuri și structuri familiale
2. Alegerea partenerului conjugal
3. Violența în familie
4. Alternative diadice maritale și nonmaritale. Valorile familiale
5. Stereotipii socio-culturale în asimetria rolurilor de sex

IX. CULTURA

1. Cultură și civilizație. Natura, specificul și funcțiile culturii
2. Diversitatea culturală. Forme de cultură: cultura populară, cultura de masă, cultura înaltă, subcultura, contracultura, etnocentrism, multiculturalism

X. AUTORITATE ȘI PUTERE

1. Tipuri de autoritate. Tipuri de guvernare
2. Puterea politică
3. Opinia publică și democrația pluralistă. Persuasiune și manipulare
4. Comportamentul politic: socializarea politică, participare și apatie politică, grupuri de interes și grupuri de presiune

XI. APARTENENȚA ETNICĂ ȘI RASA

1. Conceptul de etnicitate. Conceptul de rasă
2. Stereotipii și prejudecăți. Prejudecată și discriminare. Minoritate și discriminare
3. Relații interetnice. Conflicte și soluții

NOTĂ: Pentru toate unitățile de conținut menționate mai sus, candidatul va face dovada unor **competențe specifice privind utilizarea metodologiei cercetării sociologice.**

D. BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE SOCIOLOGIE

1. Boudon R. (coord.) - Tratat de sociologie, Ed. Humanitas, București, 1997
2. Buzărnescu Șt. - Istoria doctrinelor sociologice, E.D.P., București, 1995
3. Costaforu X. (ed. îngrijită de Maria Voinea) - Cercetarea monografică a familiei, Ed. Tritonic, București, 2005
4. Chelcea S., Mărginean I., Cauc I. - Cercetarea sociologică. Metode și tehnici, Ed. Destin, Deva, 1998
5. Durkheim E. - Regulile metodei sociologice, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1974
6. Giddens A. - Sociologie, Ed. All - Central European University Press, București, 2000
7. Iluț P. - Abordarea calitativă a socioumanului, Ed. Polirom, Iași, 1997
8. Mihăilescu I., - Sociologie generală. Concepte fundamentale și studii de caz, Ed. Polirom, Iași, 2005

9. Mihu A. - Introducere în sociologie, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1992
10. Mills W. - Imaginația sociologică, București, Ed. Politică, 1975 sau edițiile ulterioare
11. Mitrofan I., Mitrofan N. - Familia de la A ... la Z, Ed. Științifică, București, 1991
12. Rotariu T., "Demografie și sociologia populației. Fenomene demografice", Ed. Polirom, Iași, 2005
13. Rotariu T., Iluț P. - Ancheta sociologică și sondajul de opinie. Teorie și practică, Ed. Polirom, Iași, 1997
14. Rotariu T. și Iluț P. (coord.) - Sociologie, Ed. Mesagerul, Cluj-Napoca, 1996
15. Sandu D. - Sociologia tranziției. Valori și tipuri sociale în România, Ed. Satff, București, 1996
16. Stahl H. H. - Tehnica monografiei sociologice, Ed. S.N.S.P.A., București, 2001
17. Stănciulescu E., "Teorii sociologice ale educației", Ed. Polirom, Iași, 1996
18. Vlăsceanu L. - Metodologia cercetării sociale. Metode și tehnici, Ed. Științifică și Enciclopedică București, 1986
19. Weber M. - Etica protestantă și spiritul capitalismului, Ed. Humanitas, București, 1995
20. Zamfir C. și Vlăsceanu L. (coord.) - Dicționar de sociologie, Ed. Babel, București, 1993
21. *** Dicționar de sociologie, Seria Larousse, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1996

E. TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI SOCIOLOGIE

I. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice la disciplina Sociologie

1. Componentele curriculumului național: planuri-cadru (trunchi comun, curriculum diferențiat, curriculum la decizia școlii/ curriculum în dezvoltare locală), programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare; alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module, standarde curriculare.
2. Proiectarea curriculumului în dezvoltare locală sau la decizia școlii de tipul: aprofundare/ extindere/ opțional ca disciplină nouă.
3. Competențele predării-învățării-evaluării la disciplinele socio-umane. Competențe generale, competențe specifice. Operaționalizarea obiectivelor/ competențelor.
4. Proiectarea activității didactice: planificare calendaristică, proiectarea unității de învățare, proiecte de lecție (pentru diferite tipuri de lecții), proiectarea de activități de învățare intra-, inter- și transdisciplinare.

II. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina Sociologie. Strategii și modalități de integrare în lecție a activităților cu caracter practic-aplicativ

1. Metode didactice specifice: clasificare, prezentare, caracterizare, utilizarea metodelor centrate pe elev/ tehnicilor de învățare prin cooperare.
2. Forme de organizare a activității didactice: clasificare, caracterizare.
3. Mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare.
  - 3.1 Funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ.
  - 3.2 Tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor.
4. Mediul de instruire, mediul relațional și mediul comunicațional. Utilizarea tehnologiei informației și comunicării în construirea unor medii active de instruire.
5. Evaluarea procesului instructiv-educativ, a progresului și a rezultatelor școlare în concordanță cu obiectivele curriculare și criteriile de performanță din standardele de evaluare.
  - 5.1 Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: obiective, funcții, tipuri de evaluări, caracterizare.
  - 5.2 Metode de evaluare: tradiționale și complementare (tipuri și caracterizare).
  - 5.3 Calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate.
  - 5.4 Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare.

F. BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DE SPECIALITATE

1. *** Ghid de evaluare pentru științe socio-umane, SNEE, Ed. Prognosis, București, 2000
2. *** Ghid metodologic de aplicare a programelor școlare pentru aria curriculară "Om și societate", - lucrare apărută sub coordonarea CNC, Ed. SC Aramis Print, București, 2002
3. Cerghit I., Neacșu I., Pânișoară I. O., Potolea D., "Prelegeri pedagogice", Ed. Polirom, Iași, 2001
4. Crețu C., "Curriculum individualizat și personalizat", Ed. Polirom, Iași, 1998
5. Crețu C., "Psihopedagogia succesului", Ed. Polirom, Iași, 1997
6. Cristea Sorin, "Dicționar de termeni pedagogici", E.D.P., București, 1998
7. Cucoș C., "Pedagogie generală", Ed. Polirom, Iași, 2000

8. Ionescu M., Radu I., "Didactica moderna", Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1995
9. Neacșu I., "Metode și tehnici de învățare eficientă", Ed. Militară, București, 1990
10. Nicola I., "Tratat de pedagogie școlară", Ed. Aramis, București, 2000
11. Stoica A. (coord), "Evaluarea curentă și examenele", Ghid pentru profesori, Ed. Prognosis, București, 2001
12. Stoica A., "Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică", Ed. Humanitas Educational, București, 2003
13. Vlăsceanu L. și Cerghit I. (coord.), "Curs de pedagogie", T.U.B., București, 1988

NOTĂ: Bibliografia pentru metodica de specialitate include și **planurile-cadru, programele școlare pentru disciplina Sociologie, precum și manualele alternative cuprinse în Catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține concursul.**

Grupul de lucru pentru discipline socio-umane

Eugen STOICA	- Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, Direcția Generală Educație și Învățare pe Tot Parcursul Vieții
Angela TESILEANU	- Institutul de Științe ale Educației
Sorin SPINEANU DOBROTĂ	- Centrul Național de Evaluare și Examinare
Marius AVRAM	- Centrul Național de Evaluare și Examinare